

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה

חוזר מס': 1474	תאריך: 11 בספטמבר 2016
שם החוזר: נושא:	חלוקת קצבה בין תובע הורה יחיד/נפרד עם ילד לבין קרובי משפחה אחרים שמטפלים בילד תשלום הגמלה
מטרת החוזר להסביר את הכללים והפעולות שיש לבצע במקרים חריגים שבהם מתעורר הצורך לחלק קצבה בין תובע הורה יחיד/נפרד שחי עם ילדו אולם אינו מסוגל לטפל בו, לבין קרובי המשפחה שגרים עמם ומטפלים בפועל בילד.	
פתח דבר	
תהליך עבודה <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"><div style="border: 2px solid blue; padding: 5px; text-align: center;">הוראות לביצוע</div><div style="border: 2px solid yellow; padding: 5px; text-align: center;">נוהל עבודה</div></div>	
רשימת תפוצה	
הוכן ע"י: עירית עמיאל	

<p>פתח דבר</p> <p>בעקבות התייעצויות שהגיעו לאגף עלתה הסוגיה של ילדים שמטופלים ע"י קרובי משפחה ואינם עונים על הגדרת ילד הזכאי לקצבה מיוחדת (נטוש/יתום), בשל כך שאחד ההורים גר עם קרובי המשפחה ועם הילדים תחת קורת גג אחת.</p> <p>במצבים שבהם ההורה לא מתפקד מסיבה כלשהי – מחלת נפש, התמכרות לסמים, חוסר מסוגלות הורית וכדומה, ומי שמטפל בילד הוא קרוב משפחה אחר, התעוררה הסוגיה באיזה אופן ניתן לשלם גמלה למי שמטפל בילד.</p> <p>במצבים חריגים אלו הפתרון היה לאשר להורה קצבה עם תוספת בעד הילד, אך לפצל את התשלום בין ההורה לבין קרובי המשפחה המטפלים בילד.</p> <p>מאחר שאין הפרדה בחוק ה"ה בין שיעור הגמלה לבין שיעור התוספת בעד ילד, התברר בבדיקה שביצענו שהן ההחלטה בזכאות והן קביעת אחוזי הפיצול אינם אחידים ולפיכך הוחלט לקבוע נהלים ברורים בנושא.</p> <p>האגף יבדוק את הטיפול במקרים אלו מעת לעת.</p> <p>חזרה</p>
--

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה

נוהל עבודה

1. התשלום בעד הילד בפיצול בקצבת ההורה יהיה רק לאחר שנבדק ונקבע:
א. אין זכאות לתשלום קצבת ילד הזכאי לקצבה מיוחדת (ילד יתום/נטוש).
ב. לא ניתן לשלם תוספת עבור הילד לקרוב המשפחה המטפל בו בקצבה שהקרוב זכאי לה, אם יש כזאת, בהסתמך על הגדרת ילד בסעיף 238 לחוק הביטוח הלאומי (למשל, לסבתא המטפלת בנכד ומקבלת קצבת זקנה – ניתן לשלם תוספת בעד ילד בקצבת הזקנה).

לעניין ההכרה בילד כזכאי לקצבה מיוחדת (ילד נטוש/יתום) :
יש לברר האם ההורה אכן גר **בפועל ודרך קבע** תחת קורת גג אחת עם הילד וקרובי המשפחה המטפלים בו.

במקרים רבים מדובר בהורה נרקומן, דר רחוב וכדומה, שאינו גר בפועל ביום-יום עם הילד וקרובי המשפחה, אלא מגיע מעת לעת להתקלח, לאכול או לישון פעם בשבועיים-שלושה. ההורה מוסר את כתובת המשפחה מאחר שאין לו כתובת אחרת, אולם איננו גר בפועל במקום ואינו אוכל, ישן וחי באותה כתובת.
אם ההורה אינו גר באופן סדיר, אלא מגיע למילוי צרכים כלשהם מעת לעת, אין לראות בהורה כמי שמתגורר עם ילדיו וניתן לאשר לילדים גמלה מיוחדת לילד, ובנפרד - קצבת יחיד להורה (אם הגיש תביעה).

2. כאשר ההורה מתגורר בפועל ודרך קבע עם הילד וקרובי המשפחה, יש לערוך בדיקות נוספות ולשקול את מכלול הנתונים:

- א. האם לדעת העו"ס ההורה ראוי לקבל את התוספת בעד הילד – אם כן אין לבצע פיצול גמלה ויש לשלם להורה את התוספת בעד הילד.
ב. אם לדעת העו"ס גורם אחר שמטפל בילד ראוי לקבל את התוספת בעדו – לכמה זמן הוא ממליץ לשלם כך?

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות אגף הבטחת הכנסה

ג. אם הוחלט על העברת חלקו של הילד בפיצול לקרוב המשפחה המטפל בו, יש לערוך מינוי מקבל גמלה לקרוב המשפחה שיקבל את חלקו של הילד באמצעות פקיד השיקום.

את התיק יש להעביר לפקיד השיקום בצירוף סיכום הנתונים, נימוקים להחלטה על הצורך במינוי מקבל גמלה, כל המסמכים הרלבנטיים והעתק של חוזר זה. יש להסדיר מינוי מקבל גמלה בכל הגמלאות הרלבנטיות (כגון ילדים, זקנה, נכות, שאירים, ילד נכה).

ד. יש ליידע גם את ההורה וגם את מקבל החלק של הילד על ההחלטה ועל חובתם לעדכן את המל"ל בדבר שינויים במקום המגורים של הילד ושל ההורה. יש להחתיים את מקבל הגמלה על הצהרה שהבין כי הוא מחויב להודיע על כל שינוי במקום השהות של ההורה או הילד ועל הכנסות של הילד – ההצהרה בטופס בל/88. טפסים לעניין מינוי מקבל גמלה נמצאים במערכת טפסים, בל/85 עד בל/89.

ה. מעקבים וטיפול שוטף

אם קצבת הבטחת הכנסה להורה תופסק – יש לבדוק אם יש מקום למצות זכויות לילד, שכן הפסקה בקצבת ההורה משמעותה גם הפסקת תשלום של התוספת בעד הילד למקבל הגמלה.

יש לשים את התיק למעקב לעוד שנה ולברר שוב עם המשפחה ועם העו"ס האם חלו שינויים במקום שהייה של הילד או של ההורה, או האם ההורה עזב את הבית ולפיכך הילד עונה על הגדרת זכאי לקצבה מיוחדת. לפי הצורך יש לשים למעקב גם לתקופה קצרה יותר.

נקבע קוד מעקב 50 - מעקב אחרי פיצול גמלה לילד.

כללי:

אם מההתנהלות בתיק עולה ששירותי הרווחה לא הפנו את קרובי המשפחה המטפלים להגשת תביעה מיוחדת לילד בזמן (למשל: מתברר שתביעה להבטחת הכנסה מוגשת כעת ע"י ההורה בעת ששוחרר מהכלא. הילד היה בטיפול הסבתא כבר 3 שנים, שבהן ההורה היה בכלא והסבתא לא הודרכה להגיש תביעה לילד נטוש) – חובת המחלקה ליצור קשר עם מנהל המחלקה לשירותים חברתיים במקום וליזום מפגש להסברת תנאי הזכאות כדי למנוע אי מיצוי זכויות במקרים נוספים.

המוסד לביטוח לאומי - מינהל גמלאות
אגף הבטחת הכנסה

רשימת תפוצה

נמענים לביצוע: מנהלי הסניפים, מנהלי סניפי המשנה, מנהלי תחומי הגמלאות, פקידי תביעות הבטחת הכנסה.

[חזרה](#)

ב ב ר כ ה,

אורנה ורקוביזקי
מנהלת אגף וסגנית ראש מנהל הגמלאות

העתק: כרמל סטינגר, מנהלת אגף שיקום